

Stanovisko vlády

k návrhu poslanců Stanislava Polčáka, Věry Kovářové, Miroslava Kalouska a dalších na vydání ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 166)

Vláda na své schůzi dne 5. května 2014 projednala a posoudila návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, a vyslovila s tímto návrhem ústavního zákona **nesouhlas** zejména z těchto důvodů:

1. Procesní imunitu ústavního činitele nelze vnímat jako osobní privilegium. Nejde o výsadu, díky níž si může dovolit více než běžný občan, nejde ani o jeho osobní ochranu, nýbrž o důsledek principu dělby moci, který se odráží v ochraně moci zákonodárné, resp. soudní před nepřípustnými zásahy moci výkonné. Imunita poslance a senátora a rovněž soudce Ústavního soudu tedy chrání především Poslaneckou sněmovnu a Senát, resp. Ústavní soud, integritu těchto institucí jako ústavních orgánů, jejich rozhodovací akceschopnost a nezávislost vůči moci výkonné.

Ratio imunity ústavních činitelů při zadržení, zatčení a vazbě lze spatřovat v ochraně integrity, rozhodovací akceschopnosti a nezávislosti ústavního orgánu před svévolnými zásahy exekutivy, která by mohla zadržením, zatčením či návrhem na uvalení vazby znemožnit ústavnímu činiteli účast na důležitém hlasování. Nelze souhlasit s tím, že by těmito východiskům ochrany orgánu jako celku, nikoliv jeho člena, odpovídalo navrhované zrušení souhlasu příslušné komory s trestním stíháním jejího poslance či senátora. Zrušení tohoto institutu lze vnímat jako podstatný zásah do pravomocí Poslanecké sněmovny a Senátu, neboť rozhodování o přípustnosti stíhání poslance či senátora má specifický charakter – jde o rozhodování o odebrání procesní imunity, tedy odebrání ústavně přípustné výjimky ze zákona, na základě čehož je dosaženo rovnosti před zákonem (viz usnesení Ústavního soudu Pl. ÚS 21/12). Do pojetí imunity

jako privilegia parlamentu patří i to, že o vydání poslance k trestnímu stíhání rozhoduje komora parlamentu jako celek.

2. Navrženou právní úpravou dochází k suspendaci výkonu mandátu během výkonu vazby, tj. v situaci, kdy je na poslance nebo senátora nutno pohlížet jako na nevinného. Naproti tomu se návrh nezabývá pozastavením mandátu během výkonu trestu odnětí svobody. V praxi by to znamenalo, že odsouzený zákonodárce může vykonávat tu část mandátu, u níž se nevyžaduje osobní přítomnost (např. podávání návrhů zákonů), zatímco vazebně stíhaný zákonodárce pozbude práv spojených s mandátem úplně. Takové řešení považuje vláda za nekoncepční.
3. Přejícné ustanovení návrhu ústavního zákona nepamatuje na případy, v nichž by podle současné platné a účinné právní úpravy byla příslušná komora požádána o vyslovení souhlasu k trestnímu stíhání poslance nebo senátora, přičemž než by komora rozhodla, nabyl by účinnosti nyní předložený návrh. Absence takové úpravy by mohla v praxi vyvolat značné obtíže.